

Not: Meclis üyesinin partisinden istifası durumunda ihtisas ve denetim komisyonlarının teşkili hk

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 7118846/622.02/2406607
Konu : GÖRÜŞ (İhtisas ve Denetim
Komisyonlarının Teşekkülü Hk.)

09.12.2021

DAĞITIM YERLERİNE

İlgi :’ın Dilekçesi.

İlgi’de kayıtlı yazıda, Belediyesi meclisinin 15 üyeden teşekkül ettiği, 2019 yılı yerel seçimleri neticesinde meclisinin 10 X Partisi, 3 Y Partisi, ve 2 Z Partisi üyesinden oluştuğu, Y Partili üyelerin partilerinden istifa etmiş oldukları, meclisin 10 X Partili, 2 Z Partili ve 3 Bağımsız üyeden teşekkül hale geldiği, istifa eden Y Partili üyelerin her biri 4 üyeden oluşan plan ve bütçe, imar, kadın erkek eşitliği, ulaşım turizm tanıtım ve festival, tarım ve hayvancılık komisyonlarında görev almış oldukları, 5393 sayılı Kanununun 24 üncü maddesinde; “*“Belediye meclisi, üyeleri arasından en az üç en fazla beş kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir. Komisyonların bir yılı geçmemek üzere ne kadar süre için kurulacağı aynı meclis kararında belirtilir. İhtisas komisyonları, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulur.”* hükmünün, Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliğinin 21 inci maddesinde; “*... Komisyonlar, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulur...*

... Bağlı olduğu partiden istifa eden komisyon üyesinin komisyon üyeliği de sona erer. Süreyi tamamlamak üzere ilk toplantıda aynı partiden yeni üye seçimi yapılır.” hükmünün yer aldığı, bu düzenlemeler hususunda Y Partili üyelerin istifası üzerine süreyi tamamlamak üzere ihtisas komisyonları için yeniden seçim yapılmasının gerekeceği, aynı partiden başka bir üye bulunmaması nedeniyle boşalan komisyon üyeliklerine Z Partili meclis üyelerinden birinin seçilebileceği kanaatine varıldığı, diğer taraftan denetim komisyonları ile ilgili olarak 5393 sayılı Kanununun 25 inci maddesinde; “*...Komisyon, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşur...*” hükmünün, Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliğinin 22 inci maddesinde “*... Denetim komisyonu, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşur. Komisyona üye seçiminde ihtisas komisyonlarına üye seçimindeki usul ve esaslar uygulanır...*” hükmünün yer aldığı, bu düzenleme doğrultusunda denetim komisyonu üyelikleri için de Z Partili üyelerden birinin görevlendirilmesi gerektiği kanaatine varıldığı, ihtisas ve denetim komisyon üyeliklerine Z Partili üyelerin seçilip seçilemeyeceği hususunda tereddütlerin oluşması nedeniyle Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere, 5393 sayılı Belediye Kanununun “*Meclisin görev ve yetkileri*” başlıklı 18 inci maddesinde; “*Belediye meclisinin görev ve yetkileri şunlardır:*

...
k) *Meclis başkanlık divanını ve encümen üyeleri ile ihtisas komisyonları üyelerini seçmek.*

...” hükmü,

“*İhtisas komisyonları*” başlıklı 24 üncü maddesinde; “*Belediye meclisi, üyeleri arasından en az üç en fazla beş kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir. Komisyonların*

bir yılı geçmemek üzere ne kadar süre için kurulacağı aynı meclis kararında belirtilir. **İhtisas komisyonları, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulur.**

...” hükmü,

“Denetim komisyonu” başlıklı 25 inci maddesinde; “İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000’in üzerindeki belediyelerde, belediye meclisi, her ocak ayı toplantısında belediyenin bir önceki yıl gelir ve giderleri ile bunlara ilişkin hesap kayıt ve işlemlerinin denetimi için kendi üyeleri arasından gizli oyla ve üye sayısı üçten az beşten çok olmamak üzere bir denetim komisyonu oluşturur. Komisyon, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşur.

...” hükmü yer almaktadır.

2972 sayılı Mahalli İdareler İle Mahalle Muhtarlıkları Ve İhtiyar Heyetleri Seçimi Hakkında Kanunun “Seçilecek üye sayısı:” başlıklı 5 inci maddesinde; “Her seçim çevresinde, seçilecek üye sayısı aşağıdaki usule göre hesaplanır.

...
b) Belediye meclisi üyelikleri için son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre:

Nüfusu 10 000'e kadar olan beldelerde	9
Nüfusu 10 001'den 20 000'e kadar olan beldelerde	11
Nüfusu 20 001'den 50 000'e kadar olan beldelerde	15
Nüfusu 50 001'den 100 000'e kadar olan beldelerde	25
Nüfusu 100 001'den 250 000'e kadar olan beldelerde	31
Nüfusu 250 001'den 500 000'e kadar olan beldelerde	37
Nüfusu 500 001'den 1 000 000'a kadar olan beldelerde	45
Nüfusu 1 000 000'dan fazla olan beldelerde	55

Asıl ve aynı sayıda yedek üyelik hesaplanır.” hükmü yer almaktadır.

09/10/2005 tarihli ve 25961 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği’nin 2 nci maddesinde; “Bu Yönetmelik belediye meclisinin, meclis başkanlık divanının, **meclis ihtisas ve denetim komisyonlarının çalışma usul ve esaslarını kapsar.**” hükmü,

“İhtisas komisyonlarının oluşumu” başlıklı 21 inci maddesinde; “Meclis, görev süresi bir yılı geçmemek üzere, **nisbî çoğunlukla en az üç, en çok beş üyeden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir. Büyükşehir belediyelerinde bu komisyonlar en az beş en çok dokuz üyeden oluşturulur.** Meclis, komisyonlara üye seçiminden önce kurulacak komisyonu ve üye sayısını belirler. İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000 in üzerinde olan belediyelerde plan ve bütçe komisyonu ile imar komisyonunun kurulması zorunludur. Komisyonlar, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulur. **İhtisas komisyonlarına siyasi parti grupları aday gösterebileceği gibi, üyeler de o partiden aday olabilir. Birden fazla komisyonda görev almak mümkündür. Komisyonların toplam üye sayısının meclis üye tam sayısından fazla olduğu durumlarda komisyona üye veremeyen siyasi partilerin üyeleri ile bağımsız üyeler meclis kararıyla komisyonlarda görev alabilirler. Komisyon üyeliklerinde eksilme olduğu takdirde süreyi tamamlamak üzere yeni üye seçilir. Komisyon toplantılarına üst üste üç defa mazeretsiz olarak katılmayan üyenin üyeliği meclis kararı ile düşürülebilir. Bağlı olduğu partiden istifa eden komisyon üyesinin komisyon üyeliği de sona erer. Süreyi tamamlamak üzere ilk toplantıda aynı partiden yeni üye seçimi yapılır.**

...” hükmü,

“Denetim komisyonunun oluşumu” başlıklı 22 nci maddesinde; “İl ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 10.000’in üzerindeki belediyelerde, her yılın Ocak ayı **toplantısında meclis, üyeleri arasından gizli oyla üye sayısı üçten az, beşten çok olmamak üzere bir denetim komisyonu oluşturur.**

Denetim komisyonu, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşur. Komisyona üye seçiminde ihtisas komisyonlarına üye seçimindeki usul ve esaslar uygulanır.

... ” hükümleri yer almaktadır.

Öte yandan, il genel meclis üyeleri arasından ihtisas komisyonu üyeliklerine yapılacak seçimle ilgili olmakla beraber belediyeler için de emsal alınabilecek Danıştay Sekizinci Dairesinin 19.02.2014 tarihli ve E:2011/12, K:2014/1122 sayılı kararı ve Bakanlığımızca yayınlanan Belediye Meclisi, Belediye Encümeni ve İhtisas Komisyonları Teşekkülü ve Çalışmasına İlişkin Rehber göre ihtisas komisyonuna üye seçilirken basit orantı yönteminin kullanılması gerekmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ve Danıştay Kararı çerçevesinde;belediye meclisinin, görev süresi bir yılı geçmemek üzere, nisbî çoğunlukla üyeleri arasından en az üç en fazla beş kişiden oluşan ihtisas ve denetim komisyonları kurabileceği, komisyonların, her siyasî parti grubunun ve bağımsız üyelerin meclisteki üye sayısının meclis üye tam sayısına oranlanması suretiyle oluşturulacağı, ihtisas komisyonlarına siyasi parti grupları aday gösterebileceği gibi üyelerin de o partiden aday olabileceği; komisyon üyeliklerinde eksilme olduğu takdirde süreyi tamamlamak üzere yeni üye seçileceği, bağlı olduğu parti ile ilişkisi kesilen komisyon üyesinin komisyon üyeliğinin de sona ereceği, bu şekilde komisyon üyeliklerinde bir eksilme olduğu takdirde süreyi tamamlamak üzere ilk toplantıda aynı partiden yeni üye seçimi yapılması suretiyle eksikliğin giderilmesi gerektiği; partisi ile ilişkisi kesilen meclis üyesinin, ihtisas komisyonlarının sürelerinin tamamlanarak yeniden teşekkül edilmesi durumunda genel uygulamalara tabi olarak ihtisas komisyon üyesi olarak seçilebileceği, partisinden istifa ederek başka partiye geçen meclis üyelerinin boşaltmış olduğu ihtisas komisyonu üyelikleri nedeniyle, mecliste yeniden ihtisas komisyonu oluşturulabilmesi için meclisteki yeni üye dağılımının esas alınması gerektiği değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür